

редакцію Державного класифікатора України ДК 009-2005 “Класифікація видів економічної діяльності”. Починаючи з 2001 р., розрахунки оціночних показників результатів виробництва продуктів та послуг на різних рівнях функціонування економіки здійснюються не в галузевому розрізі, а за видами економічної діяльності. Згідно діючої Класифікації облік по підприємствам транспорту здійснюється у рамках виду економічної діяльності “Транспорт і зв’язок”.

Сучасна система обліку в Україні відповідає міжнародній методології, яка заснована на системі національних рахунків (СНР). Центральні показники системи національних рахунків – валові додані вартості за видами економічної діяльності та секторами економіки, сума яких з урахуванням податків являє собою валовий внутрішній продукт країни – розраховуються трьома взаємопов’язаними методами: виробничим, розподільчим та методом кінцевого використання. Аналіз структури валової доданої вартості за кожним з цих методів із виділенням податкової складової і дозволяє розробити рекомендації щодо оптимізації податкового навантаження за видами економічної діяльності. Частина валового внутрішнього продукту, що удержавлюється за допомогою податків, є фінансовою основою державного регулювання ринкових відносин.

За методологією національного рахунку при розрахунку валового внутрішнього продукту розподільчим методом, а саме за категоріями доходу, враховуються наступні складові: оплата праці найманих працівників, податки за виключенням субсидій на продукти, інші податки за виключенням субсидій, пов’язані з виробництвом, а також валовий прибуток та змішаний дохід.

У 2009 році в Україні структура валового внутрішнього продукту за категоріями доходу була наступною: 51,0% складала оплата праці найманих працівників; 12,7% – податки за виключенням субсидій на виробництво та імпорт; 36,3% – валовий прибуток та змішаний дохід. Структура валової доданої вартості підприємств транспорту і зв’язку дещо відрізняється від середньої за видами економічної діяльності: 47,1% – оплата праці найманих працівників; 7,8% – податки за виключенням субсидій на виробництво та імпорт; 45,1% – валовий прибуток та змішаний дохід.

Слід відмітити, що у сфері діяльності транспорту і зв’язку доля інших податків, пов’язаних з виробництвом, яка складає 0,8% від валової доданої вартості, значно перевищує долю відповідного показника по всій економіці взагалі (0,3% від валового внутрішнього продукту). Тобто, податкове навантаження від інших податків, пов’язаних з виробництвом, у сфері транспорту і зв’язку майже втричі перевищує середній рівень по економіці, що значною мірою відображується на

розвитку даної сфери економічної діяльності.

Умовою успішного функціонування транспортної сфери має стати розроблення й впровадження ефективної науково обгрунтованої національної податкової політики та удосконалення податкової системи, що має передбачити комплексну систему внутрішньо взаємопов’язаних дій, основне спрямування яких було б направлене на забезпечення розподільчих і перерозподільчих відносин між підприємствами транспорту і зв’язку та державою із врахуванням особливостей ринкових умов господарювання та специфічних регіональних відмінностей.

УДК 658.5

ПІДВИЩЕННЯ НАДІЙНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ОСНОВІ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ

Лисьонкова Н.М., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

В ході діяльності підприємства назріває питання, яким шляхом реформувати систему бюджетування. Стає зрозуміло що подальше функціонування системи бюджетування на основі таблиць MS Excel неприпустимо із-за істотних недоліків даного підходу тому необхідно впровадити на підприємстві автоматизацію даного процесу. Процес автоматизації потребує багато часу і ресурсів, але ефект від впровадження програмних продуктів повинен перекивати всі витрати.

Автоматизація системи бюджетування дозволяє чітко і формалізовано визначити основні фактори, які характеризують результати діяльності, їх деталізацію для кожного рівня управління та конкретні завдання для керівників структурних підрозділів, які забезпечують їх виконання.

Автоматизація бюджетування, зможе забезпечити кращу координацію господарської діяльності, підвищити керованість і адаптивність підприємства до змін у внутрішньому і зовнішньому середовищі. Це дозволяє знизити можливість зловживань і помилок в системі планування, забезпечити взаємозв’язок різних аспектів господарської діяльності, сформулювати єдине бачення планів підприємства і проблем, які виникають у процесі їх здійснення, забезпечити більш відповідальний підхід фахівців до прийняття рішень і кращу мотивацію їх діяльності.

Для побудови системи бюджетування необхідним елементом є наявність на підприємстві основних процедур, які регламентують рух

організаційно-розпорядчих документів і формалізованих процесів управління (правил, опис процедур і т.д.). Необхідність регламентації зумовлена тим, що формування інформації про виробництво повторює хід самого виробничого процесу і зумовлене рухом матеріальних ресурсів за стадіями технологічного процесу та наростанням трудових витрат у міру обробки вихідних матеріалів. Організаційна структура підприємства фактично забезпечує узгодженість окремих видів господарської діяльності підприємства по виконанню основних завдань і цілей. Тому організаційна і виробнича структура підприємства, його внутрішньогосподарський механізм є основою при реформуванні плануванні та впровадженні автоматизованого бюджетування. Всі ці складові повинні бути прийняті до уваги керівництвом підприємства і на основі цього повинні здійснюватися процедури по розробці та узгодженню регламенту для автоматизованої системи бюджетування, яка прийде на зміну існуючій.

Переваги автоматизації системи бюджетування наступні:

- значно підвищується якість роботи з реалізації стратегії, так як стратегічні цілі формалізовані і доведені до кожного відділу;

- з'являється можливість більш об'єктивної оцінки вкладу кожного підрозділу за рахунок обґрунтованості планів та стимулювання їх чіткого виконання;

- автоматизована система бюджетування забезпечує оцінку ефективності розроблених заходів протягом всього управлінського циклу бюджетування.

Таким чином, керівництво підприємства стоїть на вірному шляху, віддаючи перевагу стратегії миттєвого реагування на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища, що є основою досягнення стратегічних цілей підприємства. Але дуже важливо не «збитися» з намченого шляху, а це в процесі вирішення такого завдання як підвищення надійності та ефективності системи бюджетування компанії, дуже ймовірно. Для недопущення прорахунків керівництвом підприємства слід розширити свою співпрацю з більш широким колом фірм, які пропонують свої послуги з автоматизації систем бюджетування, щоб мати можливість вибору найбільш оптимального варіанту платформи для конкретного підприємства.

У цілому, вищезазначене дозволить реалізувати намчені цілі, але при ігноруванні вищевказаних заходів вектор процесу може зміститися, що все ж таки не дозволить отримати повну віддачу від впровадженої системи.

УДК 336.66:658.114.3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ НА ОСНОВІ УПРАВЛІННЯ ЇЇ ВАРТІСТЮ

Масалигіна В.В., ст.викладач (УкрДАЗТ)

Використання концепції управління компанією дає можливість постійно оновлювати систему показників, які характеризують результати її фінансово-господарської діяльності. Зміст нової фінансової моделі будується на принципі економічного прибутку.

Характерною особливістю показника економічного прибутку є побудова свого роду перетину між бухгалтерською моделлю аналізу діяльності та фінансовою моделлю компанії, яка становить основу її управління. Жодний показник бухгалтерського прибутку не відображає інвестиційних потреб компанії.

Економічний прибуток (Пек) може бути розрахований за схемою: чистий прибуток (ЧП) зменшується на величину витрат на капітал, який визначається як добуток середньозваженої вартості сукупного капіталу (Ксук) на суму інвестованого капіталу (Кі).

З метою спрощення відображення результату можливо використовувати відносний вимірник для отримання показника діяльності компанії – доходності інвестованого капіталу (Дкі), як відношення чистого прибутку до суми інвестованого капіталу. При цьому, тільки за умови, якщо у звітному періоді вдалось отримати доходність інвестованого капіталу вище, ніж граничні ставки власно інвесторів компанії (Дкі>Ксук), можливо збільшення вартості компанії. І, навпаки, чи вряд інвестори будуть задоволені, якщо фактична доходність їх капіталу у звітному періоді не досягла бажаного рівня граничної ставки доходності. Цей принцип формування вартості компанії відображається в показнику економічного прибутку:

$$\text{Пек} = (\text{Дкі} - \text{Ксук}) * \text{Кі} \quad (1)$$

Саме визначення економічного прибутку в такому вигляді висвітлює ще один аспект: різниця двох ставок доходності (Дкі-Ксу) є спредом доходності.

Спред за своєю величиною може бути позитивний та від'ємний. Якщо спред позитивний, тоді в компанії має місце доходність, що перевищує бажану інвесторами. І як слідство, кінцевий результат – економічний прибуток означає зростання вартості компанії за звітний період. Супроти тому, від'ємний спред свідчить про те, що вимоги інвесторів не виконані. В цьому випадку вартість для інвесторів цієї компанії не